

Status
A-Openbaar

Datum vergadering Gedeputeerde Staten
3 maart 2020

Eindtermijn

Onderwerp

Samenwerkingsovereenkomst Zon op Infra met de provincie Noord-Holland en de provincie Noord-Brabant

Advies

1. Aan te gaan de Samenwerkingsovereenkomst Zon op Infra met de provincie Noord-Holland en de provincie Noord-Brabant.
2. Vast te stellen de publiekssamenvatting, waarmee informatie gegeven wordt over het project en de Samenwerkingsovereenkomst Zon op Infra met de provincies Noord-Holland en Noord-Brabant.

Aangezien de Commissaris van de Koning, na rechtsgeldige besluitvorming door Gedeputeerde Staten, bevoegd is de juridische binding aan te gaan, is het advies een machtiging af te geven aan de heer F. Vermeulen, gedeputeerde Verkeer en Vervoer van de provincie Zuid-Holland, om de Samenwerkingsovereenkomst Zon op Infra met Noord-Holland en Noord-Brabant namens de provincie Zuid-Holland te ondertekenen.

Besluit Gedeputeerde Staten

Vastgesteld conform advies

Bijlagen

1. Samenwerkingsovereenkomst Zon op Infra
2. Machtigingsformulier CdK ondertekenen van de samenwerkingsovereenkomst Zon op Infra

1 Toelichting voor het College

Aanleiding

In het provinciaal omgevingsbeleid is opgenomen dat de provincie een transitie naar een energie efficiënte samenleving wil bewerkstelligen, waarbij op termijn grotendeels duurzaam en CO₂-neutraal kan worden voorzien in de energiebehoefte. Voor mobiliteit is onder andere opgenomen dat in 2050 van elke provinciale weg en vaarweg de CO₂-balans neutraal is. Tevens staat in het coalitieakkoord *Elke dag beter* dat de provincie Zuid-Holland een bijdrage levert aan de doelstelling van het nationale Klimaatakkoord en dat de provincie allereerst de opwek van elektriciteit via zonnepanelen (op daken, bedrijventerreinen en bedrijfspanden) stimuleert. In het coalitieakkoord staat eveneens dat de provincie Zuid-Holland koploper is op het gebied van de innovatieve aanpak van het beheer en onderhoud van onze infrastructuur en dat onze inzet op energie neutrale infrastructuur uniek is voor Nederland. Daarnaast is in het nationale Klimaatakkoord opgenomen dat de Rijksoverheid en provincies waar mogelijk hun infrastructuur inzetten voor energieopwekking en meervoudig ruimtegebruik.

De provincies Noord-Brabant, Noord-Holland en Zuid-Holland achten grootschalige toepassing van Zon op Infra kansrijk om bij te dragen aan het behalen van de klimaatdoelstellingen: alle duurzame energiebronnen zijn nodig en het dubbele ruimtegebruik is een groot voordeel van de toepassing van Zon op Infra als aanvulling op opwek via wind- en zonne-energie op land.

Opgave Zon op Infra

Zon op Infra is nog niet op grote schaal toepasbaar. De lange termijn opgave van de provincies is om de ontwikkeling van Zon op Infra richting grootschalige toepasbaarheid te versnellen, waarbij de extra kosten voor aanleg zich uiteindelijk terugverdienen binnen de levensduur van de toepassing.

Doel en scope van het project

Het doel van dit project is om bij te dragen aan die versnelling, door gezamenlijk een grote vraag aan volume in de markt te zetten, wat zekerheid biedt richting marktpartijen waardoor zij kunnen ontwikkelen. Het project betreft de voorbereiding en contractering van één of meerdere marktpartijen voor de toepassing van Zon op Infra op fietspaden in Noord-Brabant, Noord-Holland en Zuid-Holland. De gunning aan deze marktpartij(en) is voorzien in 2021. Er zullen in alle drie de provincies fietspaden worden voorzien van zonnepanelen, waarna ervaringen op het gebied van bijvoorbeeld opbrengst en beheer onderling kunnen worden uitgewisseld. De provincie Zuid-Holland heeft diverse bestaande fietspaden in eigendom en beheer die geschikt zijn voor dit project.

Een definitieve locatiekeuze in Zuid-Holland zal worden gemaakt op basis van onder andere de onderhoudsbehoefte, kansen voor comfortverbetering en de aanwezigheid van een netaansluiting. Onderdeel van de projectscope is eveneens het opzetten van monitoring en evaluatie samen met de andere provincies.

Overwegingen om in dit project te stappen

- Het samenwerkingsproject Zon op Infra met de provincies Noord-Holland en –Brabant geeft de mogelijkheid uitvoering te geven aan onze ambities op het gebied van opwek van elektriciteit via zonnepanelen, provinciale inzet op energie neutrale infrastructuur en aan de uitwerking van het nationale Klimaatakkoord.

- De provincie Zuid-Holland zet de provinciale infrastructuur in om energie op te wekken en onderneemt verschillende initiatieven om de mogelijkheden te verkennen en te versnellen voor het opwekken van energie uit Infrastructuur.
- Zuid-Holland heeft m.b.t. Zon op Infra geïnvesteerd in pilots; SolaRoad zwaar verkeer op een busbaan langs de N218 in Spijkenisse en op de N211 ligt 25 meter zonniefietspad als één van de innovaties van de Weg van de Energietransitie. Het samenwerkingsproject Zon op Infra biedt de kans om pilots op te schalen.
- In het Fietsplan 2016-2025 is de ambitie uitgesproken om energietransitie in fietsinfrastructuur te realiseren en is 'energieopwekkende fietspaden' als één van de opgaven benoemd in de Uitvoeringsagenda Samen verder fietsen.
- Veel initiatieven op het gebied van vernieuwing en innovatie hebben behoefte aan een eerste echte klant, een Launching Customer. Publieke opdrachtgevers kunnen die rol spelen. Wanneer een aantal provincies de handen ineenslaan en gezamenlijk gaan optreden, vergroot dit het vertrouwen van ontwikkelpartijen in de snelheid en omvang van marktontwikkeling, en worden de investeringen en risico's voor de individuele provincies verkleind. Zo wordt voor alle partijen de drempel verlaagd om vervolgstappen te maken naar marktrijpe producten. Door samen te werken met de provincies Noord-Holland en -Brabant kunnen we met onderlinge afstemming een substantieel volume Zon op Infra in de markt zetten en de transitie versnellen door marktpartijen zicht te bieden op afname van dit volume.
- Alvorens de toepassing van energieopwekking uit provinciale infrastructuur grootschalig toegepast kan worden, moet er nog veel geleerd worden. Er is nog research en ontwikkeling nodig, waarbij marktpartijen en provincies nauw moeten samenwerken om de technische prestaties van de toepassingen lerende wijs te optimaliseren. Provincies kunnen gezamenlijk, op basis van een set van leervragen/-lijnen de prestaties en verdere ontwikkeling van Zon op Infra monitoren. Vervolgstappen en -projecten kunnen gezamenlijk geprogrammeerd worden.

Aandachtspunten bij het project

- De op dit moment beschikbare toepassingen voor het opwekken van zonne-energie uit asfalt met behulp van zonnecellen is technisch nog niet uitontwikkeld. Ook is er (inter)nationaal nog weinig ervaring met het beheer en onderhoud van de toepassingen. Daarom staat het leren van concrete toepassing in de praktijk centraal. De consequentie daarvan is dat het succes van de samenwerking en de daarin te realiseren projecten niet kan worden uitgedrukt in gewenste prestaties. Het gaat om de lessen die geleerd worden via de leerlijnen.
- De provincie Zuid-Holland heeft geïnvesteerd in de toepassing van zonnecellen in het wegdek op zwaar belaste wegen. Een gedeelte van het wegdek van de busbaan langs de N218 te Spijkenisse is over een beperkte lengte voorzien van zonnepanelen door SolaRoad. Dit pilotproject is helaas niet geslaagd. Kort na de opening zijn schades geconstateerd die van dusdanig karakter waren dat reparatie ter plaatse of in de fabriek niet mogelijk was. Het is inherent aan een innovatieve, veelbelovende technologie als SolaRoad dat zich onverwacht problemen kunnen voordoen die tijdens eerdere trajecten niet aan het licht traden. Daarom wordt ingezet op de verdere ontwikkeling van zonnepanelen op fietspaden en op dit moment niet op de ontwikkeling voor zwaar verkeer.
- Op de N211 (via het project 'De N211 geeft energie') is eind 2018 over een lengte van 25 meter Solarpath gerealiseerd. Dit stuk fietspad ligt er momenteel goed bij. De eerste meetresultaten worden binnenkort verwacht.
- Het toepassen van risicomanagement is onderdeel van de nadere invulling van de samenwerkingsovereenkomst. Deze houdt in dat er een projectplan is opgesteld om te komen tot een inkoopstrategie en de uiteindelijke gezamenlijke aanbesteding van het Zon op Infra-project.

Financieel en fiscaal kader

Bedrag: € 1,53 miljoen exclusief BTW

Programma 2: Bereikbaar Zuid-Holland

Voor energietransitie infrastructuur zijn bij het Kaderbesluit infrastructuur 2017 exploitatiemiddelen beschikbaar gesteld. Er is nog € 6 miljoen beschikbaar. Om voldoende volume in de markt te kunnen zetten is begroot dat er een gezamenlijk projectbudget van € 4 miljoen nodig is. Daarnaast moet rekening worden gehouden met € 2 ton aanvullende kosten voor de provincie zelf ten behoeve van o.a. communicatie en contractmanagement. Het voorstel is om het gezamenlijke projectbudget gelijk over de provincies te verdelen waardoor de provincies elk € 1,33 miljoen (exclusief BTW) beschikbaar stellen voor de totale scope van het project (van inkoop/aanbesteding tot en met realisatie, monitoring en evaluatie). Daarom wordt voorgesteld om dit project mee te nemen in de nog op te stellen Voorjaarsnota 2020 / Kaderbesluit Infrastructuur 2021 en het totale projectbudget van project B490011 (energietransitie infrastructuur) te verhogen met in totaal € 1,53 miljoen. De eerste uitgaven ten laste van dit projectbudget zullen in 2020 al plaatsvinden.

In de dekking van de afschrijvingslasten die samenhangen met de verhoging van het investeringsbudget met € 1,53 miljoen wordt voorzien door middel van het laten vrijvallen van € 1,53 miljoen vanuit de reserve bereikbaarheid (exploitatie), waarin de € 6 miljoen beschikbaar is voor energietransitie infrastructuur. Deze boekhoudkundige omzetting wordt bij het Kaderbesluit Infrastructuur 2021 geëffectueerd.

De financiële bijdrage van elke provincie wordt gebruikt voor het deel van het project dat op de locatie van die provincie gerealiseerd wordt. De gehele financiële beheersing, inclusief het voeren van de financiële administratie van het project wordt nader uitgewerkt en is afhankelijk van de inkoopstrategie. De kosten van het project bestaan met name uit voorbereidings- en realisatiekosten en vormen samen het gezamenlijke projectbudget van € 4 miljoen. De provincies leveren, naast de financiële bijdrage voor het gezamenlijke projectbudget, elk een gelijkwaardig deel van de benodigde personele inzet aan het project. Hier kunnen wij uit de huidige personele capaciteit in voorzien.

Er wordt actief gestuurd op wegnemen van risico's in dit project. Per projectfase zal er minimaal één risicosessie plaatsvinden. De volgende financiële risico's zijn geïdentificeerd:

- Het ontstaan van extra kosten na aanbesteding. Een beheersmaatregel hiervoor is het realiseren van minder meters Zon op Infra.
- Niet goed functioneren van de toepassing (Zon op Infra). Er zullen dan kosten worden gemaakt om het fietspad in goede staat te herstellen. Een beheersmaatregel hiervoor is afspraken hierover te maken in de aanbestedingsfase.

Juridisch kader

De Samenwerkingsovereenkomst Zon op Infra legt de afspraken tussen de provincies Noord-Holland en Noord-Brabant voor het project Zon op Infra vast.

De CdK is bevoegd om, nadat Gedeputeerde Staten rechtsgeldig hebben besloten, op grond van artikel 176 Provinciewet de juridische binding tot stand te brengen. Op grond van de door de CdK afgegeven machtiging wordt de heer F. Vermeulen, gedeputeerde Verkeer en Vervoer, gemachtigd om de Samenwerkingsovereenkomst Zon op Infra namens de provincie te ondertekenen.

2 Voorafgaande besluitvorming

In het kader van het Samenwerkingsproject Zon op Infra heeft geen eerdere besluitvorming in Gedeputeerde Staten plaatsgevonden. Besluitvorming in de andere twee provincies loopt zoveel als mogelijk parallel aan de provincie Zuid-Holland.

3 Proces

Iedere provincie ondertekent de Samenwerkingsovereenkomst in eigen huis, er is geen gezamenlijk ondertekeningmoment gepland. Op hoofdlijnen worden na de ondertekening de volgende stappen doorlopen: inkoopstrategie bepalen en inkoopplan opstellen, opstellen communicatieplan, uitwerken van de meest optimale contract- en samenwerkingsvorm, aanbesteding en gunning, opzetten van monitoring en evalueren van het project. Er is een ambtelijke werkgroep en stuurgroep ingericht die zorgdragen voor de voortgang en besluitvormingsmomenten. De stuurgroep leden zijn in samenwerking met hun werkgroep lid verantwoordelijk voor het informeren van de verantwoordelijk gedeputeerde(n), Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten.

4 Participatie

Het project en de samenwerkingsovereenkomst Zon op Infra zijn tot stand gekomen door een intensief samenwerkingsproces tussen de provincies Noord-Holland, Noord Brabant en Zuid-Holland. Het initiatief is oorspronkelijk verkend en uitgewerkt door InnovationQuarter, de regionale ontwikkelingsmaatschappij in Zuid-Holland.

Als onderdeel van dit gezamenlijke traject hebben de provincies een marktconsultatie laten uitvoeren. Deze marktconsultatie biedt richting in de opgave om de transitie naar grootschalige toepassing van Zon op Infra te versnellen en daarmee voor de verdere invulling van dit project en de samenwerking richting een gezamenlijk programma.

Participatie gedurende het gehele project kan grofweg verdeeld worden in twee fasen. Ten eerste participatie tijdens de voorbereiding van het project en ten tweede participatie vlak voor en tijdens de uitvoering, meer gericht op de omgeving van het fysieke project. Tijdens de voorbereidingen richt zich dit met name op professionele in- en externe stakeholders en de pers (ook vakbladen). In aanloop naar de daadwerkelijke realisatie en tijdens en na de uitvoering is participatie óók gericht op lokale stakeholders. De exacte invulling wordt opgenomen in het nog op te stellen communicatieplan.

5 Communicatiestrategie

De omgevingsmanagers van de drie provincies stellen, in afstemming met de afdeling communicatie, een communicatieplan op. Doel van de externe communicatie is tenminste:

- alle mogelijke inschrijvers van de aanbesteding attenderen op de naderende publicatie van de uitvraag;
- het gezamenlijk uitdragen van Zon op Infra namens de drie provincies als voorbeeld van duurzame en innovatieve overheid;
- tijdig betrekken en informeren van de omgeving tijdens de planvorming en uitvoeringsfase.